

กรม ส.บ.ค.

การพยาบาล

สูติศาสตร์

ศรียุทธ อเนตต์สวัสดิ์

B0051139

ห้องสมุดวทพ.นครราชสีมา

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก

กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีโรคร่วมกับการตั้งครรภ์	1
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคหัวใจ	2
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจาง	31
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคเบาหวาน	60
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีความผิดปกติของต่อมไทรอยด์	94
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีการติดเชื้อของทางเดินปัสสาวะ	114
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นไส้ติ่งอักเสบ	127
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคหอบหืด	137
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นวัณโรค	152
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์	168
บทที่ 2 การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อน	217
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการแพ้ท้องอย่างรุนแรง	218
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์	229
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์แฝด	255
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์แฝดน้ำ	273
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ทารกตายในครรภ์	281
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะตกเลือดก่อนคลอด	290
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะถุงน้ำคร่ำแตกก่อนการเจ็บครรภ์	311
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเจ็บครรภ์ก่อนครบกำหนดคลอด	323
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ตั้งครรภ์เกินกำหนดคลอด	340
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีทารกพิการแต่กำเนิด	348
บทที่ 3 การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะคลอดยาก	373
การคลอดยากจากความผิดปกติของแรง	377
การคลอดยากเนื่องจากช่องทางคลอดที่ผิดปกติ	381
ความผิดปกติของตัวเด็ก รกและน้ำคร่ำ	385
ภาวะสุขภาพจิตของผู้คลอด	387
ภาวะสุขภาพร่างกายของผู้คลอด	390
ท่าของผู้คลอด	390
กระบวนการพยาบาลมารดาที่มีการคลอดยาก	393

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การพยาบาลผู้คลอดที่ได้รับการทำสูติศาสตร์หัตถการ	407
สูติศาสตร์หัตถการ	408
การชักนำการคลอด	410
การช่วยคลอดท่าก้น	420
การช่วยคลอดด้วยเครื่องดูดสุญญากาศ	432
การช่วยคลอดด้วยคีม	442
การผ่าตัดนำทารกออกทางหน้าท้อง	454
บทที่ 5 การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะฉุกเงินทางการคลอด	465
มดลูกแตก	466
สายสะดือย้อย	474
การคลอดเฉียบพลัน	482
มดลูกปลิ้น	484
ภาวะน้ำคร่ำอุดกั้นหลอดเลือดในปอด	489
รกค้าง	498
บทที่ 6 การพยาบาลมารดาหลังคลอดที่มีภาวะแทรกซ้อน	509
การตกเลือดหลังคลอด	510
ภาวะติดเชื้อหลังคลอด	527
มดลูกกลับสู่สภาพปกติช้า	539
ปัญหาหวั่นมและเต้านม	541
ภาวะแปรปรวนทางจิตหลังคลอด	546
บทที่ 7 การพยาบาลทารกที่มีภาวะผิดปกติ	559
ภาวะขาดออกซิเจน	560
การบาดเจ็บจากการคลอด	563
ความพิการแต่กำเนิด	576
บทที่ 8 การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจด้วยเครื่องมือพิเศษ	583
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์	586
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการฉายรังสีเอ็กซเรย์	594
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการส่องกล้องดูทารกในครรภ์	595
การนับจำนวนทารกดิ้นในครรภ์	595

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจ Fetal biophysical profile	597
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจด้วยคลื่นสนามแม่เหล็ก	600
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการเจาะถุงน้ำคร่ำ	601
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจ Amniotic fluid analysis	605
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการเก็บเนื้อรกส่งตรวจ	606
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจ Fetal scalp blood sampling	608
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการตรวจ Electronic fetal monitoring	611
บทที่ 9 จริยธรรมในการพยาบาลสูติศาสตร์	629
ทฤษฎีจริยธรรม	630
ค่านิยมวิชาชีพ	632
หลักจริยธรรมในการพยาบาล	633
จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล	633
สิทธิผู้ป่วย	634
สิทธิของหญิงตั้งครรภ์	635
จริยธรรมในการพยาบาลสูติศาสตร์	637
การตัดสินใจเชิงจริยธรรม	642
ปัญหาข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมทางสูติศาสตร์	644
เฉลยคำตอบ	651
ดัชนี	655

สารบัญตาราง

บทที่	ตารางที่		หน้า
1	1.1	การตรวจทางห้องปฏิบัติการในภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	36
	1.2	ปริมาณของธาตุเหล็กในยาต่าง ๆ	38
	1.3	ผลการตรวจแยกฮีโมโกลบินที่ช่วยในการวินิจฉัยโรคธาลัสซีเมียชนิดต่าง ๆ	48
	1.4	แสดงการเตรียมผู้ป่วยในการทดสอบความทนต่อกลูโคส	64
	1.5	แสดงค่าปกติของการทดสอบความทนต่อกลูโคส	65
	1.6	การจำแนกความรุนแรงของโรคเบาหวานในหญิงตั้งครรภ์ของ White (White's Classification of Diabetes in pregnancy)	66
	1.7	แสดงค่าจากการวัดสมรรถภาพของปอด ค่าความดันออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ และ pH ในเลือดแดง ในระยะต่าง ๆ ของการจับหนีจากการวัดสมรรถภาพของปอด	140
	1.8	ยาที่ใช้ในการรักษาโรคฉี่หนู	159
	1.9	แสดงแนวทางการให้ภูมิคุ้มกันป้องกันการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีในทารก	198
	1.10	การแปลผล HAI titer ในรายที่ลักษณะทางคลินิกสงสัยติดเชื้อหัดเยอรมัน	208
	1.11	การแปลผล HAI titer ในรายที่มีประวัติสัมผัสโรคหัดเยอรมัน	208
2	2.1	จำแนกความรุนแรงของภาวะความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์	235
	2.2	แนวทางในการวินิจฉัยภาวะรกเกาะต่ำและรกลอกตัวก่อนกำหนด	298
	2.3	การประเมินความเสี่ยงต่อการเจ็บครรภ์ก่อนครบกำหนดคลอด	324
	2.4	แสดงการใช้อายระงับการเจ็บครรภ์คลอด	328
	2.5	แสดงพฤติกรรมในแต่ละระยะของภาวะวิกฤตของครอบครัวที่ได้รับการวินิจฉัยว่าทารกพิการ	352
3	3.1	ลักษณะของการคลอดผิดปกติ และเกณฑ์การวินิจฉัย	376
	3.2	การคลอดที่ไม่ดำเนินไปตามปกติ : Primary and Secondary Powers	380
	3.3	แสดงลักษณะเชิงกรานชนิดต่าง ๆ	383
4	4.1	การพิจารณาการชักนำการคลอดโดยใช้ระบบการให้คะแนนของบิชอป (Bishop scoring system)	412
8	8.1	แสดงจำนวนครั้งของการตื่นของทารกในครรภ์ที่หญิงตั้งครรภ์บันทึกในช่วงเวลาต่าง ๆ	597
	8.2	แสดงถึงวิธีการให้คะแนน Biophysical profile	598

สารบัญรูป

บทที่	รูปที่		หน้า
1	1.1	โรคหัวใจ ASD	4
	1.2	โรคหัวใจ VSD	4
	1.3	โรคหัวใจ PDA	5
	1.4	แสดงการเคลื่อนตำแหน่งของไส้ติ่งขณะตั้งครรภ์	128
2	2.1	การทดสอบการบวม	242
	2.2	แสดงการแบ่งตัวของไข่ที่เกิดจากการปฏิสนธิ	256
	2.3	แผ่นชนิดที่เกิดจากไข่ 2 ใบ มีการปฏิสนธิจากไข่ 2 ใบ มีรก 2 อัน chorion 2 อัน และ amnion 2 อัน	257
	2.4	แสดงการจัดทำเพื่อให้นมทารกแผ่	268
	2.5	รกเกาะต่ำ	291
3	3.1	กราฟแสดงลักษณะการคลอดที่ผิดปกติ	376
	3.2	ทรงของเด็ก	386
4	4.1	การเลาะแยกถุงน้ำคร่ำ	415
	4.2	การเจาะถุงน้ำคร่ำ	416
	4.3	ชนิดของท่าก้น	421
	4.4	การคลอดท่าก้น	424
	4.5	การทำคลอดศีรษะด้วย Piper forceps	425
	4.6	ตำแหน่งการฟังเสียงหัวใจทารกได้ชัดเจนในทารกท่าก้น	428
	4.7	ส่วนประกอบของเครื่องดูดสุญญากาศ	433
	4.8	วิธีต่อเครื่องมือ vacuum extraction	436
	4.9	ส่วนประกอบของคีม	443
	4.10	ลักษณะของคีมชนิดต่าง ๆ	445
	4.11	การใส่และล็อกคีม	448
4.12	ชนิดของรอยผ้าที่ผนังของมดลูก	457	
5	5.1	การเกิดสายสะดือย่อยชนิดต่าง ๆ	475
	5.2	การลดการกดดันจากส่วนหน้าดสายสะดือ	478
6	6.1	แสดงการทำ bimanual compression บนตัวมดลูก ร่วมกับการคลึงมดลูกด้วยมือข้างที่อยู่บริเวณหน้าท้อง	518

สารบัญรูป (ต่อ)

บทที่	รูปที่		หน้า
8	8.1	แสดงการตรวจ Ultrasound แก่หญิงตั้งครรภ์	593
	8.2	แสดงภาพครรภ์แฝดเห็นตัวอ่อนและ Yolk sac อยู่ใน Separated chorionic cavity เป็น Dichorionic - diamniotic twins	593
	8.3	แสดงการทำ Amniocentesis	604
	8.4	แสดง Transabdominal amniocentesis	605
	8.5	แสดงเทคนิควิธีการตรวจ CVS	607
	8.6	แสดง External FHR Monitoring	612
	8.7	แสดง External FHR Monitoring	612
	8.8	แสดง Internal FHR Monitoring	612
	8.9	แสดงประเภทต่าง ๆ ของ FHR variability	614
	8.10	Reactive NST โดยมี fetal heart rate acceleration เมื่อมีการตื่นของทารก	617
	8.11	Non-reactive NST โดยมี fetal heart rate acceleration เมื่อมีการตื่นของทารก	618
	8.12	Negative OCT ไม่มี fetal heart rate deceleration ในขณะที่มีการหดตัวของมดลูก	621
	8.13	Positive OCT มี fetal heart rate deceleration ในขณะที่มีการหดตัวของมดลูกทุกครั้ง	622
	8.14	แสดงลักษณะการเต้นของหัวใจต่าง ๆ	623

สารบัญแผนภูมิ

บทที่	แผนภูมิ	หน้า	
1	1.1	แสดงแนวทางการรักษาหญิงตั้งครรภ์ที่มี Positive PPD Skin test	158
	1.2	การดูแลหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อเอชไอวีขณะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด	175
2	2.1	แสดงโครงสร้างปัญหาทางจริยธรรมในการให้คำปรึกษาแนะนำทางพันธุศาสตร์	357
3	3.1	ผลของความเครียดต่อการคลอด	389
5	5.1	แสดงการเปลี่ยนแปลงจากภาวะน้ำคร่ำอุดกั้นหลอดเลือดแดงในปอด	490
	5.2	ผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากน้ำคร่ำเข้าสู่กระแสเลือด	491